

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžo/161/2015
Identifikačné číslo spisu: 1013201212
Dátum vydania rozhodnutia: 08.08.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1013201212.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: J., bytom G. zastúpeného Mgr. Stanislavom Hutňanom, advokátom so sídlom Moskovská 18, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 31097/2013-23-II z 23. apríla 2013, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/165/2013-57 zo dňa 21. januára 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/165/2013-57 zo dňa 21. januára 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Rozsudkom č. k. 2S/165/2013-57 zo dňa 21. januára 2015 Krajský súd v Bratislave podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti žalovaného č. 31097/2013-23-II zo dňa 23. apríla 2013, ktorým žalovaný potvrdil prvostupňové rozhodnutie č. 209/2013-34-I zo dňa 15. marca 2013 o nevyhovení žiadosti žalobcu a neprístupnení ním požadovaných informácií.

Žiadosťou z 15. marca 2013 žalobca podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z.z.“) u žalovaného žiadal:

„1) Vo veci Ferenčíková v. Slovenská republika - zaslanie všetkých vyjadrení Slovenskej republiky, ktoré boli zaslané Európskemu súdu pre ľudské práva (ESLP) pred vydaním rozsudku v tejto veci, a to v znení celom a vrátane všetkých príloh;

2) Vo veci Vojtěchová v. Slovenská republika - zaslanie všetkých vyjadrení Slovenskej republiky, ktoré boli zaslané ESLP pred vydaním rozsudku v tejto veci, a to v znení celom a vrátane všetkých príloh.

Veľkosť jednotlivého emailu nemôže presiahnuť 2 MB.“

Požadované informácie žalovaný neprístupnil s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z., nakoľko dospel k záveru, že požadovaná informácia sa týka rozhodovacej činnosti

Európskemu súdu pre ľudské práva ako medzinárodného súdneho orgánu, pričom nespadá pod žiadnu výnimku z nesprístupnenia uvedenú v § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. Pod pojmom „informácia, ktorá sa týka rozhodovacej činnosti súdu“ je podľa žalovaného potrebné rozumieť aj úkony účastníkov konania, nakoľko tieto tvoria podklad pre samotné rozhodnutie. Slovenské vnútroštátne procesné poriadky upravujú osobitný režim prístupu k informáciám týkajúcim sa rozhodovacej činnosti súdu a zákon č. 211/2000 Z.z. sa na ne nevzťahuje. Rovnako je z pôsobnosti tohto zákona vyňaté aj konanie pred medzinárodnými súdnymi orgánmi.

Krajský súd v Bratislave po preskúmaní veci dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo vydané v medziach zákona. V odôvodnení rozsudku uviedol, že pojem rozhodovacia činnosť súdu je pomerne neurčitý a výklad tohto pojmu bude závisieť na okolnostiach konkrétneho prípadu. V zásade možno za rozhodovaciu činnosť súdu považovať postup súdu v konaní, úkony súdu smerujúce k zisteniu skutkového stavu a k jeho právnomu posúdeniu, úkony účastníkov urobené voči súdu alebo iným účastníkom konania a samotné rozhodovanie súdov. Zo sprístupnenia na základe zákona č. 211/2000 Z.z. budú preto vylúčené informácie zo súdneho spisu, ktoré sú v zásade prístupné len účastníkom konania. Podľa krajského súdu v prejednávanej veci žalobca od žalovaného požadoval informáciu, ktorá sa týkala rozhodovacej činnosti súdu v zmysle § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. Nešlo o informáciu, ktorou by disponovala povinná osoba (žalovaný) a ktorá by sa stala predmetom rozhodovania súdu.

Nakoľko z obsahu žaloby nevyplýva polemika týkajúca sa rozlišovania medzi nesprístupnením a možnosťou obmedziť sprístupnenie informácií a keďže súd žalobou napadnuté rozhodnutie preskúmava len v kontexte a rozsahu uplatnených žalobných námietok, krajský súd napadnuté rozhodnutie žalovaného posudzoval len z hľadiska toho, či zodpovedalo dikcii ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z., a teda či bolo (v rozsahu žalobných dôvodov) vydané v súlade so zákonom. Následne krajský súd uviedol, že nad rámec odôvodnenia rozsudku podotýka, že iná situácia (iný rozsah prieskumu) by bola za predpokladu, keby žalobca namietal, že mu mali byť sprístupnené aspoň časti požadovaných dokumentov po vylúčení tých informácií, ktoré bolo nevyhnutné vzhľadom na konkrétny prípad nesprístupniť. Podľa názoru krajského súdu žalovaný mohol žalobcovi sprístupniť aspoň časť uvedených dokumentov, pretože je nelogické domnievať sa, že celý text podaní, ktoré boli predmetom žiadosti o sprístupnenie informácií, sú takého charakteru, že ich sprístupniť nebolo možné (v demokratickej spoločnosti nevyhnutné).

Krajský súd nesúhlasil s názorom žalobcu, že ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. je nesúladne s Ústavou Slovenskej republiky a s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ani že právo na informácie sa v tomto ustanovení obmedzuje s predpismi vyššej právnej sily rozporným spôsobom. Súhlasil so žalovaným, že zákonodarca upravil obmedzenie prístupu k informáciám i princíp prevažujúceho verejného záujmu pri informáciách, ktoré sa síce dotýkajú rozhodovacej činnosti súdu, ale napriek tomu nevzhladol dôvody, pre ktoré je možné úplne vylúčiť prístup verejnosti k nim. Ústavný súd nevyslovil nesúlad uvedeného ustanovenia s ústavou, a preto platí, že toto ustanovenie je súladné s ústavou a prípustným spôsobom upravuje obmedzenie prístupu k informáciám. K námietke žalobcu, že žalovaný mal vykladať ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. ústavne konformným spôsobom, krajský súd uviedol, že žalobca svoju alternatívu výkladu zákona o slobode informácií neposkytol.

Krajský súd poukázal na to, že aj keď zákonodarca obmedzuje právo na informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov, je na povinnej osobe, aby zohľadnila ústavnú požiadavku, že právo na informácie ako základné právo je možné obmedziť, len ak je to nevyhnutné, pričom povinná osoba podrobí požadovanú informáciu testu proporcionality a uváži podľa okolností prípadu, či má verejnosť právo na konkrétnu informáciu - či prevažuje právo na sprístupnenie informácie, alebo prevažuje iná ústavná hodnota (verejný záujem na ochrane informácií z dôvodu ochrany súkromia, verejného poriadku, bezpečnosti štátu, atď.). Následne krajský súd konštatoval, že žalobca neproporčnosť nesprístupnenia informácií nenamietal.

K námietke žalobcu ohľadne nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia pre nedostatok dôvodov krajský súd uviedol, že odôvodnenie rozhodnutia žalovaného poskytuje dostatočný základ na jeho vecné preskúmanie. Pri akomkoľvek rozhodnutí možno polemizovať o jeho odbornej úrovni, či správny orgán mohol svoje argumenty vysvetliť podrobnejšie, alebo sa precíznejšie vysporiadať s tvrdeniami účastníka konania, ktoré možno považovať za právne významné. Súd však hodnotí preskúmateľnosť rozhodnutia správneho orgánu len v miere jeho minimálnej argumentačnej kvality a interpretačnej schopnosti, na základe akých logických úsudkov a zvážení všetkých dôkazov správny orgán vydal meritórne rozhodnutie. Skutočnosti, ku ktorým správny orgán dospel na základe voľnej úvahy, treba v rozhodnutí dostatočne odôvodniť, aby bolo zrejmé, čo bolo podkladom rozhodnutia, ako sa vyhodnotili vykonané dôkazy, ako aj hodnotenie týchto dôkazov. V tejto svojej povinnosti je správny orgán limitovaný len všeobecnými vymedzeniami zákonných podmienok, ktoré predstavujú hranicu voľnej úvahy. Pre súd je rozhodujúce, či rozhodnutie vydané na základe zákonom povolenej úvahy nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. V danom prípade nemožno podľa krajského súdu konštatovať nezákonnosť rozhodnutia. Námietky žalobcu sú podrobne opísané v napadnutom rozhodnutí, žalovaný sa nimi zaoberal a v rozhodnutí zrozumiteľne a preskúmateľne vysporiadal.

K námietke žalobcu, že v zmysle čl. 40 ods. 2 Dohovoru spisy uložené u tajomníka súdu (ESLP) sú prístupné verejnosti, pokiaľ predseda súdu nerozhodne inak, krajský súd uviedol, že z dikcie tohto ustanovenia vyplýva povinnosť ESLP, ale neznamená to, že zaväzuje aj iný orgán vrátane orgánov členského štátu. Tiež poukázal na to, že čl. 40 Dohovoru neukladá sprístupniť informáciu automaticky, pretože o sprístupnení rozhoduje predseda súdu.

Pokiaľ žalobca namietal, že napadnuté rozhodnutie predstavuje formu cenzúry, krajský súd poukázal na to, že cenzúra je iný inštitút, netýka sa základného práva na informácie, ale slobody prejavu. Žalovaný necenzuroval svojim rozhodnutím žiaden prejav, jeho rozhodnutie išlo mimo rámec cenzúry v zmysle čl. 26 ods. 3 ústavy.

Súd uviedol, že z rozsudku ESLP vo veci Társaság a Szabadságjogokért v. Maďarsko nie je zrejмый rozpor ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. s právom EÚ. ESLP v ňom kladie skôr dôraz na povinnosť štátu vo veciach slobody tlače, a to eliminovať prekážky pre novinársku činnosť tam, kde vo veciach verejného záujmu existujú len z dôvodu informačného monopolu orgánov verejnej moci a nevyplýva z neho, že by sa bez všetkého mali sprístupňovať všetky informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdov.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie žalovaného, vrátane prvostupňového rozhodnutia zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň žiadal priznať náhradu trov konania, ktorých výšku vyčíslil.

Žalobca odvolanie odôvodnil tým, že :

- a) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b) O.s.p.),
- b) postupom súdu sa mu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. g) O.s.p.),
- c) rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.).

Žalobca namietal, že krajský súd odmietol aplikovať ústavne konformný výklad ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. s poukazom na to, že žalobca žiaden ústavne konformný výklad neposkytol, čo však žalobca opakovane urobil (v bodoch 18 a 19 žaloby) a súd bol povinný tak urobiť aj bez návrhu žalobcu. Krajský súd sa podľa žalobcu vôbec nevysporiadal s námietkou žalobcu, že ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. je v rozpore s čl. 13 ods. 4 a čl. 26 ods. 4 ústavy (čo potvrdzovali plenárne nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 15/98 a PL. ÚS 1/09), tiež sa nevysporiadal s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej základné právo na informácie možno obmedziť na základe § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. iba počas

prebiehajúceho súdneho konania. Krajský súd sa nevysporiadal s upovedomením verejnej ochrankyne práv sp. zn. 2833/2013/VOP (ktoré sa týkalo rovnakej právnej otázky a v ktorom bolo skonštatované porušenie základného práva žalobcu na informácie), ani so stanoviskom Kancelára EŠLP z 29. októbra 2014 (podľa ktorého žalovanému nič nebráni sprístupniť žalobcom požadované informácie za dodržania podmienok pravidla 33 rokovacieho poriadku EŠLP).

Žalobca uviedol, že na účely § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. je potrebné rozlišovať medzi prístupom k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti vnútroštátnych súdov a prístupom k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti medzinárodných súdnych orgánov. Pokiaľ ide o vnútroštátne súdy otázka prístupu k informáciám týkajúcich sa ich rozhodovacej činnosti je upravená v § 44 ods. 2 O.s.p. a vo vyhláske č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov. Pokiaľ ide o medzinárodné súdne orgány, prístup k informáciám týkajúcim sa rozhodovacej činnosti EŠLP je upravený v čl. 40 ods. 2 Dohovoru a v pravidle 33 rokovacieho poriadku EŠLP, prístup k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti Súdneho dvora EÚ je upravený v čl. 22 ods. 1 rokovacieho poriadku Súdneho dvora EÚ a v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie vykladaného s ohľadom na judikatúru Súdneho dvora EÚ.

Prístup k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti medzinárodných súdnych orgánov je podstatne širší ako prístup k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti vnútroštátnych súdov. Podľa žalobcu táto skutočnosť je kľúčová pri výklade § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. a mala by byť zohľadnená pri posúdení žalobcovho odvolania.

Konštatovaním v odôvodnení rozsudku, že žalovaný mal sprístupniť aspoň časť požadovaných informácií, krajský súd podľa žalobcu potvrdil, že žaloba je dôvodná a krajský súd mal napadnuté rozhodnutie zrušiť. Zo žiadneho právneho predpisu ani z relevantnej judikatúry nevyplýva, že by žalobca mal v žalobe požadovať sprístupnenie informácie v obmedzenom rozsahu. Bolo povinnosťou žalovaného, aby vo svojich rozhodnutiach aj bez návrhu žalobcu aplikoval § 12 zákona č. 211/2000 Z.z., ktoré prikazuje povinným osobám obmedziť prístup výlučne k tým informáciám, pri ktorých to je nevyhnutné. V prípade, že tak povinná osoba nepostupovala, porušila § 12 zákona č. 211/2000 Z.z. a napadnuté rozhodnutie žalovaného je aj z toho dôvodu nezákonné a súd mal toto rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť žalovanému na nové konanie, čo výslovne vyplýva aj z ustálenej judikatúry (nález Ústavného súdu SR IV. ÚS 464/2010 a naň nadväzujúci rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3SŽi/1/2012, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6SŽi/1/2013, 5SŽi/2/2009, nález Ústavného súdu Českej republiky Pl. ÚS 2/2010). Žalobca tiež poukázal na to, že žalovaný v napadnutých rozhodnutiach neuviedol aspoň rámcový popis obsahu požadovaných informácií a taktiež netvrdil, že by sa sprístupnením niektorých z požadovaných informácií zasiahlo do vlastnej rozhodovacej činnosti EŠLP. Ak by tak žalovaný urobil, žalobca by tomu prispôbil aj žalobnú argumentáciu.

Podľa žalobcu rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia aj v časti, ktorá sa týka výkladu a aplikácie pojmu „rozhodovacia činnosť súdu“ na žalobcov prípad, pretože:

- a) krajský súd v rozsudku interpretoval § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. ústavne nekonformným spôsobom a v rozpore s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj samotného Krajského súdu v Bratislave, podľa ktorej nemožno obmedzovať prístup k verejne dostupným informáciám,
- b) súd v rozsudku interpretoval § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. v rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej základné právo na informácie možno obmedziť iba počas prebiehajúceho súdneho konania,
- c) súd v rozsudku nesprávne právne interpretoval čl. 10 a čl. 40 ods. 2 Dohovoru a vyvodil z nich vo vzťahu k § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. nesprávne právne závery.

Krajský súd podľa žalobcu interpretoval § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. ústavne nekonformným spôsobom, keďže žalobcom požadované informácie (z právoplatne ukončeného súdneho

konania) sú na základe čl. 40 ods. 2 Dohovoru verejne dostupné každému v sídle ESLP už počas prebiehajúceho konania, a preto obmedzením prístupu k požadovanej informácii žalovaný nedbal na podstatu a zmysel obmedzenia základného práva na informácie a ani takéto obmedzenie nebolo nevyhnutné v demokratickej spoločnosti. Žalovaný nepožiadala ESLP o obmedzenie prístupu k žalobcom požadovanej informácii zo žiadnych z prípustných dôvodov v zmysle pravidla 33 rokovacieho poriadku ESLP, vrátane z dôvodu záujmu o dosiahnutie spravodlivosti, ktorý sa obsahovo prekrýva s § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. Podľa stanoviska Kancelára ESLP z 29. októbra 2014 žalovanému nič nebráni sprístupniť dokumenty zasielané ESLP pri dodržaní pravidla 33 rokovacieho poriadku ESLP.

Žalobca uviedol, že prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil a § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. interpretoval ústavne nekonformným spôsobom, pretože:

- a) poprel zmysel a účel predmetného ustanovenia zákona č. 211/2000 Z.z., ktorým je ochrana pred neprímeraným zasahovaním do rozhodovacej činnosti súdov, pričom k neprímeranému zásahu do rozhodovacej činnosti súdov nemôže dôjsť sprístupnením verejne dostupných informácií z právoplatne ukončeného konania,
- b) neprihliadal na podstatu a zmysel obmedzenia základného práva na informácie (čl. 13 ods. 4 Ústavy SR) reflektovaného v tomto ustanovení zákona č. 211/2000 Z.z., keďže podstatou tohto ustanovenia zákona č. 211/2000 Z.z. je zabrániť neprímeranému zasahovaniu do rozhodovacej činnosti súdov z prebiehajúcich súdnych konaní, čo je vylúčené pri verejne dostupných informáciách z právoplatne ukončeného súdneho konania,
- c) obmedzil základné právo na informácie z dôvodu, ktorý nepatrí medzi taxatívne vymedzené legitímne dôvody/ciele uvedené v čl. 26 ods. 4 Ústavy SR, výlučne v prospech ktorých možno obmedziť základné právo na informácie,
- d) obmedzil základné právo na informácie upravené v tomto ustanovení zákona č. 211/2000 Z.z. nad mieru nevyhnutnú v demokratickej spoločnosti (čl. 26 ods. 4 Ústavy SR) na dosiahnutie zamýšľaného cieľa zákonodarcu, keďže žalobca požadoval od žalovaného verejne dostupné informácie z právoplatne ukončeného súdneho konania.

Záverom žalobca navrhol prerušiť odvolacie konanie z dôvodu nesúladu ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. s čl. 26 ods. 4 Ústavy SR a s čl. 13 ods. 4 Ústavy SR a predložiť vec na rozhodnutie Ústavnému súdu Slovenskej republiky.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 písm. a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, a v zmysle § 1 písm. b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 a § 250ja ods. 2 O.s.p., a dospel k záveru, že rozsudok je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, a to pre závažné procesné pochybenie spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bolo posúdenie správnosti rozsudku krajského súdu, ktorý podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 31097/2013-23-II z 23. apríla 2013. Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamietol rozklad žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie č. 209/2013-34-I zo dňa 15.

marca 2013 o nesprístupnení požadovanej informácie s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. Žalobca požadoval sprístupnenie všetkých vyjadrení Slovenskej republiky, ktoré boli zaslané Európskemu súdu pre ľudské práva pred vydaním rozsudku vo veciach Ferenčíková v. Slovenská republika a Vojtěchová v. Slovenská republika.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov. Vykladať a aplikovať zákony je v právomoci všeobecných súdov, pričom tento výklad nesmie byť arbitrárny a musí byť náležité odôvodnený. Rozhodnutie súdu musí byť odôvodnené a musí byť z neho dostatočne zrejmé, na základe čoho súd dospel k svojmu rozhodnutiu. Aj keď nie je nevyhnutné, aby sa súd vysporiadal s úplne všetkými argumentmi účastníkov, vyjadrenie, ktoré bolo akceptované a malo rozhodujúci vplyv na výsledok sporu, musí byť zdôvodnené jasne a nepochybné.

Krajský súd pri odôvodňovaní napadnutého rozsudku nepostupoval v zmysle vyššie uvedených zákonných pravidiel. Odvolaciemu súdu nie je zrejmé, na základe akých skutkových okolností a dôkazov dospel krajský súd k svojmu záveru, a akým spôsobom na skutkový stav aplikoval relevantné ustanovenia právnych predpisov. Odôvodnenie rozsudku, keď sa súd len stotožní s postupom a rozhodnutím žalovaného správneho orgánu, bez toho, aby svoj záver podporil jasnou právnou argumentáciou, nemožno považovať za presvedčivé a zákonné. Najdôležitejšou časťou odôvodnenia rozsudku je právny názor konajúceho súdu, ktorý odôvodňuje výrok a umožňuje každému pochopiť, prečo konajúci súd vo veci rozhodol tak, ako rozhodol. Keďže výroku rozsudku nekorešponduje relevantné odôvodnenie, odvolací súd ani nemá možnosť posúdiť, či je rozhodnutie prvostupňového súdu vo výroku vecne správne.

Úlohou súdu v preskúmvacom konaní je posúdiť zákonnosť postupu a rozhodnutia správneho orgánu v medziach žaloby, pričom v danom prípade krajský súd týmto spôsobom vôbec nepostupoval a na žalobné námietky nereagoval relevantnou argumentáciou. Krajský súd namiesto toho, aby stručne opísal predmet konania a vymedzil sporné otázky a následne zrozumiteľným spôsobom vecne a právne vyhodnotil argumentáciu žalobcu, sa jednak zameril na zopakovanie záverov žalovaného správneho orgánu a stotožnenie sa s nimi, a tiež sa pomerne obširne venoval teoretickým východiskám a vymedzeniu práva na slobodný prístup k informáciám. V tejto súvislosti musí najvyšší súd konštatovať, že miestami nie je z odôvodnenia rozsudku úplne zrejmé, kde končí reprodukcia rôznych teoretických definícií a záverov vyslovených v rozhodnutiach Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (na ktoré krajský súd poukazyval) a kde začínajú vlastné závery a konštatovania krajského súdu vzťahujúce sa na prejednávanú vec. V tomto ohľade je odôvodnenie rozsudku krajského súdu značne nejasné a zmätočné. Je treba mať na pamäti, že aj gramatická správnosť písaného textu a vhodná štylistika sú dôležité pre správne a bezproblémové pochopenie jeho zmyslu a obsahu.

Najvyšší súd tiež považuje za potrebné poukázať na prinajmenšom rozporný záver krajského súdu, že žalovaný mohol žalobcovi sprístupniť aspoň časť požadovaných informácií, nakoľko však z obsahu žalobných námietok nevyplývala eventualita obmedzeného sprístupnenia informácií, krajský súd napadnuté rozhodnutie žalovaného posudzoval len z hľadiska toho, či zodpovedalo dikcii ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. Nie je absolútne jasné, čo presne mal krajský súd na mysli, nakoľko samotné ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. pojednáva tak o obmedzení sprístupnenia informácie ako aj o jej nesprístupnení. Tiež treba prihliadať na samotnú podstatu

rozhodnutia žalovaného a jeho dôvody a v tomto ohľade posudzovať možný smer vedenia žalobných námietok. V neposlednom rade treba brať zreteľ na to, čoho sa mohol žalobca v prejednávanej veci domáhať. V súlade s procesnoprávnym predpisom mohol žalobca žiadať zrušenie rozhodnutia žalovaného a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie, nemohol sa však domáhať zmeny rozhodnutia (napríklad v takom smere, aby žalovaný sprístupnil aspoň časť informácií). Úlohou krajského súdu bolo posúdiť, či žalovaný rozhodol zákonne, keď žiadosti žalobcu o sprístupnenie informácií nevyhovel. V prípade, ak by krajský súd dospel k záveru o neexistencii zákonného dôvodu na nesprístupnenie informácií v celom rozsahu, bolo by až predmetom ďalšieho konania na správnom orgáne posudzovanie eventuálnej miery a rozsahu obmedzeného sprístupnenia informácií.

Odvolačný súd poukazuje aj na konštatovanie krajského súdu, že pri obmedzení práva na informácie je úlohou povinnej osoby podrobiť požiadavku na sprístupnenie informácie testu proporcionality, pričom následne krajský súd konštatoval, že žalobca neproporčnosť nesprístupnenia informácií nenamietal. Nie je zrejmé, z akých dôvodov sa krajský súd venoval výkladu o potrebnom teste proporcionality, keď v prejednávanej veci nebol v konečnom dôsledku test proporcionality aplikovaný. Rovnako nie sú odvolaciemu súdu zrejmé dôvody úvah krajského súdu na tému pravidiel platných pre rozhodovanie správneho orgánu na základe voľnej úvahy, ako aj následného súdneho preskúmania rozhodnutia vydaného na základe zákonom povolenej úvahy, nakoľko v prejednávanej veci sa o takýto prípad nejedná.

Ako vyplýva z uvedeného, odôvodnenie napadnutého rozsudku nemožno považovať za určité a zrozumiteľné, a tým aj presvedčivé a zákonné, ale naopak, odôvodnenie rozsudku je zmätočné a vnútorne rozporné, pričom krajský súd nedáva konkrétne odpovede na podstatné námietky žalobcu. Svojím postupom krajský súd porušil právo žalobcu na spravodlivé súdne konanie a v konečnom dôsledku mu odňal možnosť konať pred súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto musel napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.), a to bez toho, aby sa zaoberal hmotnoprávnou stránkou odvolania.

V ďalšom konaní bude povinnosťou prvostupňového súdu opätovne posúdiť žalobu žalobcu a po dôslednom preskúmaní žalobcom uplatnených námietok znovu o jeho žalobe rozhodnúť a následne svoje rozhodnutie v spojitosti s odvolacími námietkami aj riadne a presvedčivo odôvodniť.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.